

Eredmények Változások a levelezőképzésben

A **LEVELEZŐOKTATÁS** célja a következő: „akár a jogi szakon, akár a tanárképzés területén, mindenki megszerezhesse a személyiségének fejlesztését legjobban szolgáló olyan szakismereteket, amelyek elsajátítására képességet érez.” Ez az elvi célkitűzés a szocialista állam magas szakműveltségű szakemberigényéből fakad.

Ami az elvvel szemben áll: A lehetőségek korlátozottak! Korlátozottak, részben az oktatóintézet kapacitása szempontjából, másrészt, ha valaki bizonyos szakképesítést szerez, társadalmi érdek, hogy annak megfelelő elhelyezést kapjon, — itt viszont a tervgazdálkodás által meghatározott keretek szabnak határt.

Hogyan kerülhet valaki levelezőként az egyetemre? Mi szabja meg a felvétellel kerülők létszámát?

A felvételi létszámot a tanárszakos képzésnél a tanárihiány szabja meg, továbbá az, hogy bizonyos, a tanügyi igazgatásban dolgozóknak is szüksége van a pedagógus képesítésre, ezenkívül mint igényt, ki kell elégíteni; lehetőséget kell adni az egyszakosként végzett tanárok kétszakosossá képzesére.

A joghallgatóknál a jogászhiány, — határozza meg az igényeket, — azonkívül az a körülmény, hogy még vannak jogi és államigazgatási munkakörben dolgozók, akik ezideig nem szereztek jogi szakképesítést.

Felvételekre kerülhet továbbá minden 30 éven aluli, aki alkalmas a tanulmányok folytatására és valamilyen okból a nappali és esti tagozaton nem tudott elhelyezést nyerni.

A **FELVÉTELEKKEL** kapcsolatban vették fel a kérdést, hogy a vizsga eltérő legyen-e a nappali tagozatosokétól, akár nívóját, akár más tartalmi összetevőjét figyelembevéve. Általános az a vélemény, hogy erre nincs szükség, sőt hiba lenne ezt megtenni. A nappali tagozatra jelentkezőkkel azonosban — mint a gyakorlatban általában helyesen valósul meg, — inkább nagyobb ismeretanyagot, míg a levelező felvételizőktől az összefüggések elismerését kell megkövetelni.

Az oktatás jellegéből folyóan a BTK-n és a TTK-n sok és igen változatos formában történik a levelező hallgatók képzése, amelyek szinte évenként kisebb módosításokkal mennek keresztül. A Jogtudományi Karon a levelező hallgatóknál évek óta konzultációs központok keretében folyik a képzés, ahol az oktatók helyi gyakorlati foglalkozásokat tartanak. (Kivéve természetesen Szegedet; itt az egyetem oktatói látják el ezt a feladatot.) Ezen oktatási forma jelentős hátránya, hogy az instruktorkor, — legyenek bár kiváló gyakorlati szakemberek, — rendszerint nem túlságosan képzettek az oktatás módszertanát illetően; elméletileg közülük nem mindegyik képzett megfelelően. Ezt azzal sikerült egyensúlyba hozni, hogy a tanszék általában felvényt — tananyag sarkalatosabb problémáiról, illetve módszertani kérdésekről — az instruktorkal konzultáltak, s ilyenkor a tanszék ellenőrizte egyben az illető instruktor munkáját, esetlegesen foglalkozást is tartott.

A Kar első levelező évfolyamán kísérletképpen új oktatási rendszert, foglalkozási menetrendet vezettek be.

Tartalmilag ez a következő: Félévenként két-két tárgyból (Szigorlati tárgyból) 3-3 alkalommal, (tehát minden hónapban) 8-8 órát az egyetem oktatói vezetnek foglalkozásokat, és a hallgatók a félév végén szigorlatoznak. A foglalkozások dolgozatírást, kikérdezést (amely a felkészülést hivatott biztosítani), kiértékelést, a nehezebb részek megvitatását, konzultációt, előadást (ez eddigi anyag vitás, vagy az előadó által fontosnak ítélt részből, illetve a következő konzultáció anyagából) — foglalnak magukba.

Az **ELSŐ FÉLÉV** tapasztalatai azt mutatják, ez a forma eredményes, eredményesebb a korábbi megoldásoknál. (Sőt már a II. félév erős vizsgálatai kedvező képet mutatnak!) A tervek szerint a felsoőbb évfolyamokon is fokozatosan bevezetésre kerül ez a rendszer.

A következő évben már az új kísérleti rendszerben is kisebb változásokra kerül sor. Az első félévben konzultáció, illetve szigorlat a római jog és a magyar jogtörténet anyagából lesz, — eltérően az ed-

digi gyakorlattól, amelynél a félév anyagába tartozott, római jog helyett az egyetemes jogtörténet. Ez utóbbi most az államjoggal együtt a II. félév anyagát képezi.

A többi tárgyból továbbiakban is egyéni tanulással kell felkészülni a kollokviumokra.

A kollokviumok és szigorlatok kapcsán érinteni kell a levelező oktatás egyik sok problémás kérdését, a tankönyvek és segédletek, segédanyagok problémáit.

NINCS EGYSÉGES elképzelés, sokszor hangzik el olyan javaslat, hogy a levelező tagozat részére adjanak ki külön tankönyvet, hiszen nagyobb jelentősége van, mint a nappali tagozatosoknak. Jelenleg a megoldást csak törekvések, kezdeményezések próbálják elősegíteni: pl. római jogból terminus technikus és kifejezés-gyűjtemény jelenik meg az új tankönyvvel együtt, amelyeket remélhetőleg az új tanévben kézbe kaphatnak a hallgatók.

(—feke—)

Tehetségkutató pályázat

Ismét lehetőség nyílik az egyetemisták számára, akik kedvet, tehetséget éreznek az újságírói hivatáshoz, hogy jól sikerült írásokkal felhívják magukra a figyelmet. A Magyar Újságírók Szövetsége a Szegedi Egyetemmel karöltve ebben az évben is megrendezi tehetségkutató pályázatát, amelyen az elmúlt években sikeresen szerepeltek a szegedi egyetemisták is.

A pályázaton, melynek határideje 1967 február 15-e, a Szegedi Egyetem szerkesztőségébe (Magyar Tanácsköztársaság útja 10.) beküldött legalább öt írással lehet résztvenni. Ezeknek műfaja tudósítás, riport, interjú, cikk, szatíra, kommentár, glossza lehet, verssel és novellával nem lehet pályázni.

A díjnyertes írásokat (első díj ötszáz, második díj háromszázötven, harmadik díj kétszáz forint) a Szegedi Egyetem megjelenti és közli olvasóival a pályázat végeredményét is.

Július 3-án este egy 15 fős csoporttal ültünk fel Szegeden a vonatra, hogy egy teljes hétig jóformán le se szálljunk róla. Mert bizony eddig tartott az út a Szovjetunió Kazah Köztársaságának Kusztanaszka-jai körzetébe, a Tobolnál szétterpeszködő „Frunze” nevű szovhozba, ahová utunk vezetett. A József Attila Tudományegyetem tanári és hallgatói csoportja (15 fő) az odesszai testvéregyetemmel kötött megállapodás alapján létrejött diákcsere keretében indult útnak és távoli szűzföldekre, a szovjet diákok „építőtáborainak” egyik legfontosabb bázisára.

Romantika és valóság

Mindnyájunkban romantikus elképzelésekkel vegyes érdeklődés élt e távolkeleti vidékek iránt. Hiszen sokat olvastunk, tanultunk a szovjet nép e fantasztikusan nagyméretű hősies vállalkozásáról, a szűz-

Jártunk a szűzföldeken

földek meghódításáról. Sokféle változatban lépeztünk el ezeket a sztyeppéket természet-gazdaságföldrajzi szempontból, s ugyanúgy az ott folyó „hódító” munka méretei, nehézségei, szervezése szempontjából. Érthető tehát, hogy feszült érdeklődés, várakozás előzte meg a valósággal való közvetlen találkozást, mely mindezeket a kérdéseket eldöntötte, s életünk nem mindennapi élményét rejtette magába. Persze vállaltuk e nagy élményhez méretezett anyag veledő kényelmetlenségét is, mint az oda-vissza vezető 10–12 ezer km-es két hétig tartó vonaton való utazást, vagy hogy ottartózkodásunk alatt sem az utazás fáradalmait pihentük ki, hanem építkezéseken dolgoztunk napi kemény 10 órában. Nehéz is ilyen „szűzföld-méretű” élményhalmazból egy cikk keretében beszámolni, ezért csak mozaikokban próbálom a számunkra is valóban legmaradandóbb, legizgalmasabb, legtanulságosabb benyomásokat az események sorrendjében felvázolni.

Távolságok, méretek

Hogy az ember szemléletének kialakítására milyen közvetlen hatással vannak azok az objektív természeti, társadalmi feltételek, melyekbe „beleszületik”, azt a távolságokról, méretekről bennünk kialakult szemléletünkön is tapasztalhattuk. Logikában ugyanis éppen a szűkebb kis hazánk méretein formálódott tér- és időér-
 kelt érzéseinket tették próbára kezdetől fogva a Szovjetunióban tapasztalt arányok. Másfél napos odesszai megszakítással egy héten keresztül éjjel-nappal csak mentünk 4–5 napos járatú sztyeppényeken, kétszer-háromszor olyan széles folyókön keresztül, mint a mi nagy Dunánk (Dnyeper, Volga), ugyancsak két-háromszor magasabb hegyek, völgyein keresztül, mint amilyenekkel itthon találkozunk (Ural). Tucat száma hagytuk magunk mögött a többszázéves vagy félmillió lakosú városokat, mint pl. Lvov, Odessza, Dnyepetrovsk, Szarav, stb. S mikor megérkeztünk végre a Tobol nevű végállomásra, megkönnyebbülve szálltunk be a ránk várakozó nyitott tehergépkocsikba, hogy gyorsan beröptessen bennünket a még „kis-sé távolabb” levő állami gazdaság központjába. (Melyet jó „ráhagyással” is legfeljebb 30–40 km-es távolságra gondoltunk, hiszen nálunk nem igen van állami gazdaság, mely a legközelebbi vasútállom-

Kinevezésekről

Művelődésügyi kormányzatunk az 1966/67-es tanévtől kezdődően új tisztviselőket nevezett ki a szegedi felsőoktatási intézményekben. A József Attila Tudományegyetem érdemei elismerése mellett felmentették rektorhelyettesi tisztségéből dr. Fodor Géza oktatási rektorhelyettes, aki munkássága, tudományos, oktatási és hivatali tevékenysége elismeréseként megkapta a Munka Érdemrend Ezüsfokozata kitüntetését. Az egyetem Természettudományi Karán megbízatása leteltével megvált dékáni tisztségétől dr. Szőkefalvi Nagy Béla akadémikus, tanszékvezető egyetemi tanár, továbbá dékánhelyettesi tisztségétől dr. Ketskeméthy István egyetemi tanár.

A Tanárképző Főiskolán érdemei elismerése mellett felmentették főiskolai igazgató tisztségéből dr. Csukás Istvánt, valamint dr. Nagy István igazgatóhelyettesét.

A felmentett tisztviselők helyére a következők kerültek. A József Attila Tudományegyetemen oktatási rektorhelyettesé dr. Szalay László egyetemi tanárt nevezték ki. A Tanárképző Főiskola új igazgatója dr. Szendrey János tanszékvezető főiskolai tanár, új igazgatóhelyettese pedig Nagy Pál főiskolai docens.

A József Attila Tudományegyetem Természettudományi Karának új dékánja dr. Grasselly Gyula

egyetemi tanár, új dékánhelyettese pedig dr. Gilde Ferenc egyetemi docens.

Tudományegyetemünk II. számú Irodalomtörténeti Intézete élére dr. Csukás Istvánt nevezte ki egyetemi docensként igazgatónak a művelődésügyi kormányzat. A Földtani Tanszék vezetője dr. Balogh Kálmán egyetemi tanár lett. Dr. Kalocsai Dezsőt tanszékvezető egyetemi tanárrá nevezték ki a Filozófiai Tanszéken. Az Egri Tanárképző Főiskoláról az Újkori és Legújabbkori Magyar Történeti Tanszék-

re helyezték át dr. Szántó Imre docensét.

Az új tanévvel kezdődően docenssé nevezték ki a Természettudományi Karon dr. Kedves Miklóst a Növénytan, dr. Bartók Mihályt és dr. Matkovics Bélát a Szerves Kémiai, valamint dr. Császár Józsefet az Általános Fizikai és Kémiai Intézetekben. A Bölcsészettudományi Karon dr. Serfőző Lajos a Középkori Magyar Történeti Tanszéken, az Állam és Jogtudományi Karon dr. Nagy Károly a Nemzetközi Jogi Tanszéken nyert docensli kinevezést.

Tanévnyitók

Szeptember 12-én kezdődik országszerte az új oktatási év felsőoktatási intézményeinkben. A Szegedi Tanárképző Főiskolán szeptember 10-én szombaton tartották meg a tanévnyitó ünnepséget, amelyen dr. Szendrey János, a főiskola új igazgatója mondott beszédet. Ma délután a Szemészeti Klinika előadótermében tartja tanévnyitó ünnepi tanácsulását a Szegedi Orvostudományi Egyetem. A József Attila Tudományegyetem tanévnyitó ünnepségét szeptember 15-én délelőtt 11-kor a Dugonics téri aulában rendezik meg. A tanévnyitókról következő számunkban adunk részletes tudósítást.

Fizessetek elő

József Attila Tudományegyetem
Szegedi Orvostudományi Egyetem
Szegedi Tanárképző Főiskola

lapjára!

A Ti lapotok a

SZEGEDI EGYETEM

Írásaitokat, cikkeiteket, véleményeket

várja és szívesen közli

az újság hasábjain a szerkesztőség.

Oktatók és dolgozók a szakszervezeti bizottság, hallgatók a KISZ megbízottainál fizethetik elő a lapot. Egy éves előfizetés: 10 forint.

kult érzéseinket tették próbára kezdetől fogva a Szovjetunióban tapasztalt arányok. Másfél napos odesszai megszakítással egy héten keresztül éjjel-nappal csak mentünk 4–5 napos járatú sztyeppényeken, kétszer-háromszor olyan széles folyókön keresztül, mint a mi nagy Dunánk (Dnyeper, Volga), ugyancsak két-háromszor magasabb hegyek, völgyein keresztül, mint amilyenekkel itthon találkozunk (Ural). Tucat száma hagytuk magunk mögött a többszázéves vagy félmillió lakosú városokat, mint pl. Lvov, Odessza, Dnyepetrovsk, Szarav, stb. S mikor megérkeztünk végre a Tobol nevű végállomásra, megkönnyebbülve szálltunk be a ránk várakozó nyitott tehergépkocsikba, hogy gyorsan beröptessen bennünket a még „kis-sé távolabb” levő állami gazdaság központjába. (Melyet jó „ráhagyással” is legfeljebb 30–40 km-es távolságra gondoltunk, hiszen nálunk nem igen van állami gazdaság, mely a legközelebbi vasútállom-

ban feltört mintegy 40 millió ha földnek nagyobb részére lényegében azok a viszonyok jellemzőek, melyek a Frunze szovhozra. Végtelen kiterjedésű sík, vagy enyhén lankás sztyeppék, viszonylag jó termőfölddel, de kevés csanadékkal (tér 250–300 mm), szélsőséges időjárással, meglehetősen hosszú hideg téllel. Ezek az objektív természeti viszonyok a mezőgazdasági termelők, kultúrák eddigi fejlettségi foka mellett csak a nomád pásztorkodást tették lehetővé a vadon termett gyér fű takarmánybázisán. Így emberi kéz szántással-veléssel, építkezéssel nem sokat változtatott a természet évszázades arcátán, s ezért maradtak meg a földrésznyi területek mindeidáig „szűzen”. Ha a természeti feltételek nem is változtak, rohamosan fejlődtek azonban a termelők, a mezőgazdaságban is, különösen a szovjet hatalom alatt. A vasutak, gépkocsik, repülők megteremtették a reális eszközt az itteni távolságok legyőzésének, melyre állati vontatású közlekedési eszközökkel eddig az ember nem volt képes. A traktorok, kombájnok pedig a szántás-vetés, s egyéb mezőgazdasági munkafolyamatok állati, emberi erőn nyugvó korlátait törtek át. Az agronómia, biológia pedig az itteni viszonyokat is bíráló növény- és állatfajták kitenyésztésével teremtette meg a modern mezőgazdasági művelés lehetőségét. A kommunizmus építése, az anyagi javak bőségének megteremtése élelmiszer (elsősorban kenyér, hús) terén igényelte is a szűzföldek hatalmas tartalékainak termőfölddé való alakítását. Ezért határozta el a szovjet nép több mint egy évtizede a szűzföldek nagy részének a feltörését.

E grandiózus feladat igazi nagyságát, problémáit, részfeladatait csak szemléletesen belekóstolva érzékelhetjük igazán. Akik úgy gondolja, hogy ott milyen könnyű és olcsó búzához jutni, hiszen csak vetni és aratni kell a végtelen búzaföldeket, az bizony csak felületesen ítéli meg a helyzetet. A beruházások olyan hatalmas összegű, hosszú időszak alatt visszatérülő, kapcsolódó láncszemeket kell mindjárt a kezdet kezdetén eszközölni, mely egy ilyen hatalmas ország anyagi lehetőségeit is igen nagymértékben igénybe veszi. Így pl. műutak, vasutak építése több tízezer km hosszúságban; szállító- és munkagépek olyan mennyisége, hogy teljes foku géno-sítást biztosítson; ezeknek megfelelő méretű üzemanyag szállításához, tárolásához szükséges berendezések; megfelelő kapacitású gépjárművek és berendezések nagy tároló terü máttárok és istállók építése, mint a termelőeszközök részéről szükséges beruházások. Másik oldalról pedig ugyancsak egyszerre jelentkeznek a fentiakat kezelő dolgozók, munkások létszámát biztosító összes kommunális beru-házások; az artézi kutaktól kezdve a la-

A szűzföldi gazdálkodás

Ezek az egymás után gyorsan ért benyomások aztán végképpen megintázták tér- és arányérzékünket, teljesen beleszületünk az óriási méreteibe. Ugyanarra, hogy mikor vályoghordáshoz egy sovány kiséger hirtelen elénk ugrott, iedten ugrottunk széjjel, mert hiába — mint egy-öntetűen megállapítottuk — itt a kiséger is „óriásabbak” mint odahaza.

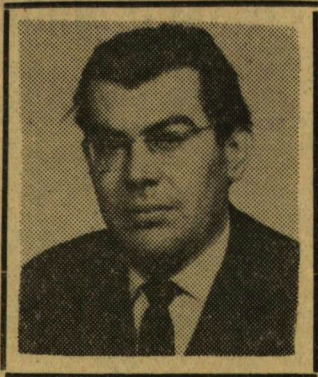
Az utóbbi 10–12 évben a Szovjetunió-

Dr. Horváth István Károly

(1931–1966)

Szeptember 1-én délután 2 órakor a Belvárosi temetőben tartották a tragikus hirtelenséggel elhunyt dr. Horváth István Károly hamvasztás előtti búcsúztatását. A gyászgyűlésen a megjelent hozzátartozók, kollegák, barátok, ismerősök előtt a Bölcsészettudományi Kar nevében dr. Agoston György egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia Klasszika-Filológia Főbizottsága és az Ókortudományi Társulat elnöksége nevében Trencsényi Waldapfel Imre akadémikus, az egyetem klasszika-filológiai, ókori történelmi és régészeti tanszékei nevében dr. Gazdapusztai Gyula docens, a barátok nevében Suki Béla tanár, az egyetem hallgatói nevében pedig Gye-nyizse Pál ötöd éves latin szakos hallgató búcsúzott az elhunytól. Emlékét őrizzük szívünkben.

„A Végzet köszi nem könyörül” — hangzottak el a Hekabe végső sorai öt évvel ezelőtt az Egyetemi Szinpadon. És a nézők, a hallgatók vastapsa nem csak az előadás színészeit köszöntötte, de a darab fordítóját, a bölcsészektől egyik kedvenc tanárát dr. Horváth István Károlyt, aki ekkor harminc éves volt. Túl egy nehéz gyermekkoron, túl a szegénység és tehetség nagy párviadalán, túl padokon és katedrákon, könyveken és kongresszusokon. Alighanem csak barátai és munkatársai ismerték azt a hata-mas energiát, amelyet elégetett, hogy a tehetség predestinálta helyet elfoglalhassa. És ekkor is, amikor már a klasszika filológia legjobbjai közt emlegették Szegeden és Budapesten, itthon és külföldön, amikor neve mellé odakerült a fiatalon megszerzett irodalomtudományok kandidátusa cím is, amikor tanítványai is már önálló munkával léptek a nyilvánosság elé — nem tudott pihenni. Előadásokat, szemináriumokat tartott, tudományos munkát végzett, fordított és tankönyvet írt, irányította a Kar Tudományos Bizottságát, és segítette a hallgatók diákköri munkáját — a szó jözséfattilai értelmében fordított: nem oktatott — tanított, nem betűket rótt — írt, nem bon-

colgatott — átélt. Életének célja és most tragédiája volt a munka.

Társaságban néha verseket idézett, Ady különös, folytogatós sorait Catullus repdeső szavait vagy Martialis cipkelődött. Barátai, munkatársai, tanítványai sosem fogják elfelejteni zengő hangját, amely-lyel jelentőséget adott az egyszerű évszámoknak, lassú lejtéssel a mosolyba tartó mondatait. A sok képből ez maradt meg örökre előttünk: áll a katedrán, a világnak ezen a szimbolikus szinpadán, ahol — ezt ő is tudja — minden szónak hatalma van. Részegedő szemek tüztől, az irodalom varázslatától felhevülve járja a nyikorgó deszkákat. Nemcsak érti, érzi is, éli is a kétezer éve porladó költő életét és verseit. Hangja felszárnyal a nagy terem mennyezetéig, aztán megáll, és szembe fordulva a hallgatókkal, az egész világgal, személt kissé összehunyorítva, egyszerű, emberi mosollyal mondja ki az összegező szavakat.

Tudott banni az idővel. Az egyetem makacs csendje mégis sokszor belebergett utolsó szavaiba, ahogy most egy fél megalkotott mondat, a nagy doktori disszertáció írása közben, ki tudja, hány tanulmány, fordítás, előadás előtt félbeszakította, amit

nekünk akart mondani, egy még makacsabb jelzés: a csend:

Ebben a csendben fekete szalagokká váltak a szavak, koszorúvá a mondatok, a baráti hangok egyetlen hivatalos gyászírré egyszerűsödtek: dr. Horváth István Károly, az irodalomtudományok kandidátusa, a József Attila Tudományegyetem Klasszika-Filológiai Tanszékeének docense 35 éves korában meghalt.

„A Végzet köszi nem könyörül” A csend burkolatán nem hatolnak át a görög tragédia szavai. A karok nem lendülnek a levegőbe, mozdulatlanul magyarázzák az elmondhatatlant, a szemek nem húzódnak össze gunyorosan, hogy a száj a Satyri-
conból idézzon, és szíve, amely — így mesélik — még két órával túldobogta a többi szervek lassú halálát, megtelt az elmúlással.

Mi pedig — barátok és munkatársak, tanítványok és hallgatók, olvasók és ismerősök — kívül az ismeretlen csendben, amelyet nem oszlat szét, csak örökre őriz meg a könyv neszezése, amit levezzünk könyvespolcáról — egy nagyon emberi emberrel érezzük önmagunkat kevesebbnek. De halála katharsis: felold és emel.

Veress Miklós

Ezerötvennyolcan

Ismét benépesülnek az egyetemi és főiskolai kollégiumok. Ünnepi tanácsülésen találkoznak először az 1966/67-es tanév elsőévesei felsőoktatási intézményeink professzoraival, oktatóival és dolgozóival, valamint a felsőbbéves hallgatóikkal.

Munkatársunk a tanulmányi osztályokon érdeklődött az új elsőévesek iránt.

Hány „golya” lépi át szeptemberben a felsőoktatás küszöbét Szegeden? A kérdésre a következő tájékoztatást kaptuk.

Szegedi Orvos'udományi Egye'em

Ebben a tanévben 291 új egyetemistát fogad az orvosképzés szegedi intézménye. Az Általános Orvosi Karra 175 pályázót vettek fel. Ezek közül 60 felvettnek (33 százalék) fizikai dolgozók a szülei. A Fogorvosi Karon 19 pályázót nyert felvételt. Közülük 3 fizikai dolgozó szülők gyermeke. A Gyógyszerésztudományi Karon 97-en nyertek felvételt, közülük 45-en fizikai dolgozók gyermekei.

Az elmúlt tanévhez viszonyítva is jelentősen nőtt a felvettek között a nők százalékos aránya. A 291 felvett közül 180 a nő, vagyis valamivel több, mint 60 százalék. A gyógyszerészeknél a felvettek 81,4 százaléka nő. A két orvosi karon is a felvettek 50–50 százaléka. Ezek a számok meggyőzően jelzik, hogy az orvosi pályán is számolni kell a „gyengébb nem” jelentős előretörésével.

József Attila Tudományegyetem

Az 1966/67-es tanévben előreláthatóan 2 ezer 105 hallgató tanul nappali tago-

zaton az egyetemen. Az elsőévesek száma a három karon összesen 462. Ebből előfelvett volt 198 hallgató. A 264 most felvett elsőéves közül 116-nak fizikai dolgozók a szülei. Az Állam és Jogtudományi Kar elsőéveseinek száma a 85 előfelvettel együtt 101. Az 1967/68-as tanévre vettek föl további 41 pályázót. A Bölcsészettudományi Karon az előfelvett 59-el együtt 117 az elsőévesek száma. Az 1967/68-as tanévre 34 pályázót vettek fel. A Természettudományi Karon 54 előfelvettel együtt 244 az elsőévesek száma. További 55 pályázót az 1967/68-as tanév kezdetén lépi át az egyetem küszöbét.

Tudományegyetemünkön még erőteljesebb a feminizálódás, mint az orvosi és gyógyszerészeti karokon. Igaz ugyan, hogy a 101 elsőéves jogász közül 60 százalék nő, de a most felvett 16 pályázó közül 13 volt a nő — vagyis 81,2 százalék. Ugyanígy a Bölcsészettudományi Karon a most felvett 59 hallgató közül 49 a nő (84,4 százalék). A Természettudományi Karon a most felvett 190 elsőéves közül 149 a nő, tehát a felvettek 82,1 százaléka.

Szegedi Tanárképző Főiskola

Az idén felvett 305 pályázó közül 172 elsőévesnek fizikai dolgozók a szülei. Az 1967/68-as tanévre további 42 pályázót vettek fel. Itt okoz legtöbb gondot és itt a legnagyobb arányú a feminizálódás intézményeink közül. Az idén felvett hallgatók 75 százaléka a nő. A hallgatóság összetételében belül nő és férfiak aránya már majdnem nyolcvan a húszhoz. Érdekes, hogy például matematika-kémia szakon egyáltalán nincs férfihallgató. Az arányok gyors eltolódása erősen megnehezíti a nők kollégiumi elhelyezését. A főiskola kollégiumaiban összesen 426 nőt és 106 férfit tudnak elhelyezni. Ez olyan következménnyel jár, hogy jelenleg például akkor, amikor sok rászoruló nőhallgató sem kap kollégiumi elhelyezést, a férfiak 80 százaléka-nak van biztosított kollégiumi férőhelye.

A főiskola kihelyezett tagozatai közül a szolnoki 60 végzett hallgató kibocsátásával bezárta kapuit. A békéscsabai tagozat jövőre szintén megszűnik majd.

Eszperantista rendezvények Szegeden

Augusztus elején két hétig Szegedre figyelt az eszperantisták egyre növekvő tábor. 7–8–9-én itt kerültek megrendezésre az úgynevezett Utókongresszusi Napok, melynek háromszáz résztvevője Pécs és Budapest után megismerkedett az Ünnepi Játékok városával is, majd 10-én megnyitotta kapuit a III. nemzetközi pedagógiai eszperantó szeminárium. Két évvel ezelőtt tíz ország két-

száz eszperantistája tanult két hétig Szegeden, tavaly tizenöt országból háromszáz-an érkeztek a városba, idén pedig 393 érdeklődőt láttak vendégül a MÁV Nyelvtudományi Intézetben, ahol délelőtti órákban kilenc csoportban folyt a tanítás a kezdő, haladó és felsőfokú oktatást igénylők részére. Tizenhat ország eszperantistái népesítették be a nyáron a termeket.

kóházakon keresztül, az üzlethálózaton folytatva az egészséges és kulturális intézményekig bezárólag teljes egészében a semmiből, a legmodernebb komplexségükben kell létrehozni. Másrészt nem lehetne biztosítani a megfelelő számú és magasabb szakképzett állandó szakmunkaerőt e mostoha vidéken.

Az építkezéseknél éppen az utóbbi, főképp kommunális beruházásoknak megvalósításában van igen fontos szerepe a diákok munkájának, amelyben mi is részt vettünk. A szűzföldi munkák ugyanis éppen a kezdeti nagyfokú építkezések miatt legalább annyi építőipari munkaerőt igényelnek, mint a mazógazdasági termelés. Ezeknek ottartózkodásához szintén nagyfokú kommunális beruházásokra volna szükség, mely még jobban növelné a kezdeti igényeket, s ezek az építkezések zömének megalapozásával fölöslegessé is válnak. De a hivatászerű építőiparból nem is lehetett volna ilyen tömegű munkaerőt az ország többi részéből átcsoportosítani anélkül, hogy a népgazdaság egyéb területein folyó beruházások építkezéseit vissza ne vetette volna. A nálunk szokásos vidékről való „pendlizés”, ideiglenes munkaerő biztosítása az itteni távolságok miatt viszont lehetetlen. Így e munkákra keresve sem akadna megfelelőbb tömegmunkaerő, mint a diákság, kiknek kéthónapos nyári szünetükben lakóhelynek kitűnően megfelelnek a jurták és sátrak, s eljöveteleik sem okoz kicsért más állandó jellegű munkaterületeken sem. A Szovjetunió-szerte igen nagy létszámú diákság tehát rendkívül hasznosan veheti ki részét a szűzföldiek meghódításából, s amint azt tapasztaltuk, vállalkaj is. Így számukra a kommunizmus építése valóban nemcsak tiszta lelkesítő szólam, hanem gyakorlati tett és erőfeszítés is.

Diákok részvétele

Milyen konkrét formában szervezik meg a diákok részvételét a szűzföldi munkában? Ezt a mi, azaz odesszai egyetem hallgatóinak szervezeti formáján keresztül szemléltem, amely elég általános jelenség. Az egyetem komszomol szervezete jogszert munkaszerződést kötött az állami gazdasággal 13 lakóház és 1 db téhenistálló teljes felépítésére, meghatározott összegért. Pl. egy lakóházat a hozzá tartozó melléképületekkel együtt (istálló) 1500 rubelért építenek fel. Az építési feltételeket — anyagokat, gépeket — természetesen a szovhoz biztosítja a saját számlájára.

Ezért a hallgatók építési részlege gazdaságilag szervezetteljesen önálló. A hallgatók komszomolistából szervezett vezetőség irányításával igen nagy önként vállalt felelőssel és kemény munka-

feltételekkel végzik a munkát és egyéb kulturális, szociális feladataikat. A vállalt munkafeladat ugyanis olyan méretű, hogy az ezen a részlegen dolgozó 60 hallgató-nak kb. két hónapos nyári szünetben be kell fejezniük, s ez napi 10 órás és minden második vasárnapi munkát kíván meg. Ez részükre ésszerű is, hiszen a szerződött munkadiat egészében megkapják, s az ő érdekük, hogy hamarabb végezzenek, viszonylag jobban keressenek. A munkavégzés szervezeti formái a brigádok; alapozó, betonozó- vályogvető- ácsbrigádok. Vezetőjük a brigádvezető, aki szakmailag is legtapasztaltabb és irányító szerepet tölt be. Ezek sem kimondott szakemberek, hanem egyetemisták közül kikerült hallgatók, akik közül akad persze, hogy dolgozott már ilyen munkaterületen, vagy esetleg tanult szakmája is. Ez viszont ritka. Így a munkások zömének szakértelme főképp ellesett tapasztalatokból, vagy józan ésszerűségről származik, amit persze összefog és ellenőriz a fő szakmai vezető, többnyire végzős mérnök, vagy technikus hallgató. No persze ebből természetesen adódnak nehézségek is. Egy-két összedőlt vályogistálló falának „jatrakásával, a „pisai ferdekorony” neoklasszikus stílusának meghonosításával, s az építőanyagok sokszor bosszantó pazarlásával itt is meg kell fizetni az „iskolapénzt”. De csakhamar elcsátították minden brigádban a szakma legfontosabb fogásait és végül mégiscsak a műszaki követelményeknek megfelelő házakat tudnak átadni a gazdaság szigorú műszaki átvévének. Végül mi is egészen jól megtanultunk falazni (nemcsak a szó átvitt értelmében!).

A szociális és kulturális küldetésüknek úgy tesznek eleget, hogy egy bölcsész hallgató pl. fél munkaidőben a gazdaság gyerekei számára napközi-szerű foglalkozást vezet; tanítja őket és játszadoznak. Ezzel szezon munkákra a szülőket is jobban be lehet vonni. Továbbá az orvosi teendőket is egy felsőéves medika látta el a falu számára is. Szorgalmasan hordta a köveket és rakta a máltert, s egyszerűen csak, ha megjelent egy tehergépkocsi, vagy éppen ha nagyon sürgős volt, egy láncfalpas, letette a malteres kanalat, vette az orvosi szatyorját, s szállították a beteghez. Utána sietett vissza, s azt már ismét malteres kanállal a kezében mesélte el, hogy egy egyszerű, 4 kg-os fiú szűzföldi honpolgárt segített a viágra. Hát ilyen a hozzáállása egy szovjet medikának az építő munkához, amelynek értékéből semmit nem von le az a szemmel látható tény sem, hogy alapozó brigádunkhoz a szimpatikus brigádvezetőnek nemcsak a szakismerete vonzotta.

Méreteiről, gazdálkodási feltételeiről röviden már szólottam. Ezt a hatalmas terü-

letes teljes gépesítés mellett mindössze az összesen 2-3 ezer állandó lakosból kikerülő munkaerő műveli. Éppen ezért egészen újszerű, sajátos élete és képe van egy ilyen szovhoz-tagnak. Szinte minden házban gépkocsi, traktor, vagy kombájnvezető lakik (ill. egy személyben mindhárom), s ebédelni is azon a járművön ugranak haza, amelyen éppen dolgoznak. Éjszakai-ként is ott sorakoznak a házak előtt a különféle masinák, s reggel olyan megszokott természetességgel ülnek fel a vezetőkre a kormánykerék mellé, mint paraszt a szekerre. A házak előtt és udvarán kislócák helyett hatalmas kimustrált gumiköpenyek halmaza hever kisebb szakdadással vagy horzsolódással, melyeket nálunk agyonvulkanizálva még évekig futtatnának.

A szovhoz eredményei

A munkaerőt a hatalmas, soknemzetiségű ország minden tájáról toborozzák, s így békés egyetértésben él egymás mellett 16 nemzetiségből reszrutálódott lakosság; az őslakos kazahok kezdve oroszok, ukránok, örmények, németek, mongolok keresztül szinte valamennyi köztársaság képviselve van. Az általánosan magasabb béreken kívül a kis háztáji földdel és állattal együtt jutított egészséges modern lakóházak vonzzák a dolgozókat. A szűkebb háztájin kívül aztán a falu körül mintegy 40–50 kh-s borsó, krumpli, stb. „háztájiak” is találhatók. Ezeknek felhasználása szintén úgy történik, hogy a mama szól a gy-

rekének, hogy „szaladj, szedjél egy kis zöldborsót, mert ezt akarok ebédre főzni”.

A különféle búza és gabonafajták (búza, árpa, köles) alkotják a gazdaság fő profilját, mert az általános természetes viszonyok között ezek teremnek meg, fejlődnek ki normálisan. Ezek is kizárólag tavaszi vetésűek, mert a tél oly hosszú és kemény, hogy kifagyának (minusz 30 C°). Emiatt későbbben is érnek be, s ha csapadékosabb év van, sokkal jobb ugyan a termés, de mégis jobban kinyúlik a tenyésztő, s nagyobb probléma a tél beállta előtt learatni és elszállítani a termést, ilyenkor a kombájnosok kiköltöznek a határba és ott laknak teljes betakarításig. A termés 11 év átlagában 7 q ha-ként, amely így nem marad el a dél-amerikai nagy búza-termő területek átlagától sem. (Pl. Kanada.) Az idén igen sok eső esett, s rekord-termés várható. Kukoricát szintén tekintélyes táblákba vetnek, de csak silózás, takarmányozás céljára, mert nem érik be. Fákat, sőt még cserjéseket sem igen találni vadon a határban, csak amit már a lakosok telepítettek, s kritikus száraz időszakokban öntözzetnek. A legelőföldek ezért teljesen a „déliabos Hortobágy” benyomását keltik. Az állattenyésztésben szarvasmarha, juh és baromfitenyésztés (farmokban) a fő profil, melyeket az intenzívebb takarmányfeladások bázisán már sokkal nagyobb számban tudnak ki-teleltetni, mint a nomád extenzív pásztorkodással. Ezért a szűzföldek gazdasági hasznosítása a gabonatermesztés mellett a hús, tej és egyéb állati termékek szempontjából is országos jelentőségű.

Dr. Szilágyi László
adjunktus

Valahol Kazahsztánban... Kézről-kézre száll a folyékony betonnal teli vödör. A szegedi egyetemisták megállítják a helyüket a Frunze szovhozban.